

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Pretului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu post'a în laintrulu monarhie pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In străinatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Ori-ce încerate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu. la prim'a publicare câte 7 cr., la adon'a și a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usoru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 20.

Sibiu, 10/22 Martiu 1879.

Anulu II.

Deschidere de prenumeratiune dela 1/13 Aprile a. c.

Acei domni abonati carii s'au prenumeratu la „Observatoriulu“ numai pre câte trei luni, adeca până la 31 Martiu st. v., sunt rogati a'si innoi abonamentulu pe 1/13 Aprile, pentru-că se nu li se curme espeditiunea diariului.

Pretulu pe 3 luni până la 30 Iuniu st. v. este numai 2 florini val. austriaca, era pe urmatoriele 9 luni până la 31 Decembre 6 fl. In afara unde porto postei este doplu, diariulu nostru costa 22 franci pe 1 anu întregu, 11 franci pe 1/2 anu, sau in valuta austriaca 10 fl. pe 1 anu, 5 fl. pe 1/2 anu.

Precum amu anuntiatu de repetite-ori, pretulu se pote transmite in bilete de banca austriaca, sau in bilete hipotecarie romanesci, sub cuverta sigilata in regula, sau prin mandate (asemnatiuni) postali.

Tote abonamentele se adressedia de a dreptulu la Redactiunea „Observatoriului“ in Sibiu, piati'a mica Nr. 27.

In capital'a Bucuresti abonamentele se facu si la librari'a J. Szöllösy in piati'a teatrului.

In Craiova onoratu domnu professoru Sim. Mihalescu avu bunatate a lua asupra'si primirea si inaintarea de abonamente.

Espeditiunea de aici din locu se face cu mare precisiune; cu tote acestea totu se intempla unele neregularitati pe la posta; noi implinim cu tota placerea ori-ce defecte, numai se ni se arate in 8 zile, computatu din diu'a in care ar fi trebuitu se ajunga cutare Nr. la adres'a lui.

Redactiunea.

Apara-ne Dómne de amici, cá de neamici ne scimu apará noi.

(Urmare.)

Pana aci ar merge binisioru cu inchinatiunile pe la icone si cu metaniile de pocaintia pentru vechi'a russo-latria; dara unu altu articlu esitu totu in „Timpulu“ Nr. 43 despre dacoromanismu si Daco-Romani'a pune capacu la tote. „Timpulu“ protesta contra acestei idei, „acuma cá totudeauna“, si sustine cu o cutediare rara,

că ea este nascuta la Blasiu, in secolulu trecut, totu-odata inse că este idea politica austriaca, dara că literatii catholici crescuti in Rom'a in colegiulu de propaganda fide o au datu poporulu din Romani'a cá invetiatura favorata pe atunci de guvernulu din Vien'a, cu scopu indoitu, antaiu de a oppune resistentia noua magiariloru, a dou'a de a crea in principatele romanesci o stavila contra Rusiei prin redesteptarea consciintiei nationale amortite. In fine cá blasienii Sincai, Petru Maioru si ceilalti anteluptatori (intre carii si tatalu lui Titu) au fostu totudeauna, sunt si astadi fanatici in iubirea cátra cas'a austriaca si cá ei niciodata nu si-au inchipuitu altumintrea „Daco-Romani'a“, decatu cá tote provinciile locuite de romani se fia subjugate de Austri'a etc. etc.

Câte cuvente, atâtea contradiceri si totu atâtea minciuni istorice. „Mama! Nu me bate pe mine, bate pe Blasianelu, cá elu a spartu ferestr'a.“ — „Bine, me mistelule, dara nu vedi tu, cá Blasianelu este inca in léganu, elu nu pote sparge ferestrii.“*) Asia dara unde s'a nascutu si nutritu ide'a dacoromaniei? in Vien'a? in Rom'a? in Blasiu? Lasati cá se se fia nascutu numai in Blasiu, cá-ci si asia se afla destui ómeni, chiaru aici in Ardealu, colea preste Mursiu si pe airea, carii róga de multu pe tote puterile iadului, cá cele doue riuri, intre care este situatu, se exunde odata asia, in cátu se'lu innece cu totulu, cá se nu i se mai cunósca nici urm'a. Atata numai, cá cele de antai scóle s'au infintiatu in Blasiu abia la a. 1755, adeca inainte cu vreo 124 de ani sub episcopulu Petru Pavelu Aronu, prin urmare ide'a Dacoromaniei s'a potutu nasce numai dupa alti vreo 24 de ani, adeca camu pe la 1780. Dara apoi teribile a trebuitu se fia puterea retroactiva, farmecatória, a celor 11 calugari saraci din Blasiu, (alu 12-lea Juda, lipsia), cá-ci ei intre anii 1755—1800 au fostu in stare se infecte cu doctrinele loru si trecutulu, pana inapoi pe la Michaiu vitézulu, apoi pe cátiva Chronicari moldavo-romanesci, in ale caroru scrieri se afla asia de respicata ide'a dacoromana. Si titulu stravechiu de Mitropolitu alu Ungro-Vlachiei si exarchu alu Plaiuriloru este totu idea blasienesca? Mari genii au potutu fi acei cátiva calugari; mare, dupa noi

*) Valachi'a mica incorporata in anulu 1717, Bucovin'a in 1777.

nemeritata onóre le mai face organulu conservativiloru din Bucuresti.

Din fatalitate ne lipsesce spatiulu spre a reproduce intregulu articlu din „Timpulu“, cá se se védia, in ce termini se alatura elu la nenumarati denuntianti, de cari sunt cutrierate tote tinuturile si comunele locuite de romani, in totu coprinsulu Transilvaniei si in Ungari'a cu Banatulu, pana unde locuescu romani.

Asia dara ce Dacoromani'a au planuitu in Blasiu „catholicii“, cá pe semne romanii nu esista in acelu orasielu si nici prin pregaturu? Dupa „Timpulu“, ei au lucratu pentru Dacoromani'a austriaca. Dara totu „Timpulu“ afirma, cá acestea idei de Dacoromanismu „batu campii“ si in Romani'a, sau adeca vorbindu curatu la intielesu, in acea tíera se afla ómeni, carii cugeta a'si inchiná patri'a la „cas'a de Austri'a“. Nu scimu; se pote se fia si de aceia, noi inse cunóschemu in acestea dile numai unulu: pe acela, care intr'o di de Iuniu alu anului trecut 1878 invitatu fiindu la una mésa ilustra aici in Sibiu, in missiunea ce avea de a mustrá pe romanii ardeleni pentru ce nu se supunu si nu se inchina la unguri, adaose intr'unu resufletu: „cá-ci si pentru Romani'a ar fi multu mai bine, daca s'ar anexá la monarchi'a austro-unguresca.“

Sau cá ideile „care batu campii“ in Romani'a, se reducu la o „Dacoromania“ romanésca, adeca vorbindu érasu limpede, la incorporarea Transilvaniei cátra Romani'a? Dara Blasiulu este fanaticu „pentru cas'a de Austri'a?“ Atunci cum pote fi elu totuodata tradatoriu facia de acea casa? Nu cumva logic'a acésta este inprumutata totu dela Schopenhauer, cu ale carui doctrine selbatece se ametiescu de diece ani incóce capetele junimei romanesci? Interesanta fiéra pote se fia acelu Blasiu, cá de cátiva ani incóce s'a pornitu venatóre din tote partile asup'a lui; se pare inse cá nici chiaru spionii cei platiti cu câte 150 fl. pe luna, despre carii deputatulu sasu Zay factu deunadi revelatiuni fórt instructive in diet'a Ungariei, nu sunt de ajunsu cá se apuce in capcana (cursa) pe acea fiéra selbateca, si trebue se se mai ia ajutoriu inca si dela Bucuresti. Diariulu „Politik“ din Prag'a ne vorbise in lun'a trecuta in vreo 4—5 nri ai sei despre politici secrete, internationale, despre cabinete negre de pe la poste; amu fi crediutu prin urmare, cá aparatulu politienescu internu

Foisiór'a „Observatoriului“.

Calusierulu.

Frundulitia, frundulitia
Verde de stegieru
Vediut'a biat'a copilitia
Puiu de calusieru.
Calusieriu voinicu de munte
Naltu si sprintenelu
Cu sprencene negre 'n frunte
Trase prin ánelu.
Si decandu ea l'a vediutu
Beat'a floricea,
Ti se pare c'a cadiutu
In vr'o bóla grea,
Ca-ci arsur'a dorului
Usca mai amaru
Cá vapai'a foelui
Si par'a de jaru!

De multu nu s'a vorbitu despre balurile romanesci atata, cá despre celea din carnevalulu trecut. Dara intru adeveru au si reusitu acestea baluri in Brasiovu, Sibiu, Clusiu, Pest'a si Vien'a intr'unu modu, incatu a intimpinatu admiratiune din tote partile. Multi, si intre acestia mai alesu domni puternici dela cárma nu'si potu esplicá aparitiunea acésta. Cum se face cá pe candu situatiunea politica a romaniloru de trei decenii nu a fostu asia de critica si deprimatóre, ei tocmai acuma se veselescu si jóca de tremura pamentulu sub peciórele loru? — Astufeliu întreba cei dela putere.

Nu sciu in catu sunt de versati escelentiele loru dnii ministri unguresci in literatur'a romana, dara presupunu, ca de óre-ce le place asia de tare de limb'a nóstra, apoi de siguru o cunóscu intru atata, incatu voru fi in stare a pricepe stilulu celu dulce alu laurea-tului nostru Andreiu Muresianu. Déca asi sci ca nu s'ar necaji, prea reu d. e. dlu ministru presiedinte Tisza, i-asi atrage atentiunea asupra unei poesióre a marelui nostru poetu: „Fanariotulu si darea“ (poesi'a Nr. XLVII pag. 142), care apoi i-ar descifrá

ca ce insemnédia aceea, candu Romanulu dupa decenii de apesare despotica, deodata incepe a se veseli si a júca in modulu celu mai frivolu.

Dar' pre langa acésta a mai concursu la splendórea baluriloru nóstre din acestu anu si unu altu factoru: joculu „Calusieriloru“, executatu de tenerimea nóstra in Pest'a tocmai in diu'a, candu episcopatulu romanu reclamá la tronul in contra mesurei despotice, intentionate in contra nóstra (1/13 Febr.), ér' in Clusiu 5 dile dupa aceea. Vediuramu ce aplause entusiastice a provocatu joculu acesta din partea spectatoriloru de alta nationalitate. Tote diariile de frunte din Pest'a au esprimitu admiratiunea loru, emulandú unulu cu altulu in descriere si espressioni de viua aprobare.

Ba ce e mai multu! nici chiaru diariiele magiare din Clusiu (polulu de sudu alu globului Ungariei) nu a ténutu de profanare a inaltei loru — trufii de a vorbi in colónele loru despre frumosulu jocu romanescu (a szép oláhtáncz), si nu a aflatu de dejosire intrég'a „Casin'a“ magnatiloru din Clusiu a navali nóptea pe la 11 óre asup'a logeloru redutei, cá se védia „a szép oláhtánczot.“ Har' domnului ca avemu si noi romanii cevá, ce le place fratiloru magiari!

Firesece ca si joculu acesta inparte sórtea a totu ce avemu noi si le place fratiloru magiari. Se incepe lucrulu cu suspicionare, apoi vine calumniare si urméza sugrumare ori spoliare.

Unu micu inceputu in directiunea acésta se facú dejá si cu calusierulu in balulu din Pest'a. Dupa-ce esira bravii nostri juni jucatori, doi cate doi salutandu din salonu si incetara aplausele entusiastice, se incepú intre ai nostri si capetele luminate magiare un'a conversatiune viua despre joculu calusieriloru. Unulu din cesti din urma, colaboratoriu de frunte la unu diariu mare din Pest'a, sustinea, ca de óre ce ari'a dupa care s'a jucatú (in Pest'a) calusierulu in urm'a monotoniiei sale sémana cu ariele slavice, asia dara nu incape indoiéla, ca si joculu insusi e de origine slavica. Altulu mai „ocosiu“ redactorulu unui diariu mare — afirmá, ca calusierulu nostru nu e nemicu alta, decatu

figurile din „csárdás“ inprumutate — vulgo furate si aduse in órcare ordine. Argumentele acestui ethnologistu sunt: cá joculu representa unu caracteru preste mesura vivace, eroicu si cavalerescu; Romanulu inse e móle, trandavu si fricosu; — ergo joculu nu pote fi de origine romanésca, ca e o plagiatura compusa de dacoromanisti dupa anulu 1848.

A disputá mai de parte cu ómeni, la cari vedi a priori o asia dosa mare de malitia si invidia, ar insemná a-i aratá orbului Brail'a. Ur'a cea nedumerita, turnata din traged'a copilaria in ánim'a loru ii face orbi si surdi fatia cu totu ce are romanulu bunu, frumosu si maretiu. Pe sine se tienu domni magiari mai pre susu decatu ori ce fintia pamentésca, pe bas'a originei loru mongolice sustienu ca sunt fii ceriului, preclari, inalti, straluciti cá sórele. Loru dara le sunt permise tote in contra nóstra; furtu si spoliare nu suntu pecatu si rusine, déca atingu pe romanu. Cu cate producte minunate ale musei romane se falescu ei astadi!?

Eca unele din tempulu mai recente. Prin anii 1869 facú jidanulu magiarisatu Reményi (quondam Hoffmann) o caletoria prin Transilvani'a si scóse sub titulu „Repülj feckém ablakára“ cea mai frumósa piesa de violina, ce resuna prin salónele — magiare. Totu magiarulu vá jurá astadi ca pies'a e productu magiaru; pe candu prin vaiile si luncele transilvane resuna aceea melodia frumósa pote de seculi din fluierulu ciobaniloru si de pe buiele romancutiiloru tiere. Dara a marturisitu Reményi-Hoffmann insusi, ca densulu a decopiatu pies'a dupa fluierulu unui pecurariu romanu din muntii septemtrionali ai Transilvaniei. Mai astavéra facú sensatiune mare unu „csárdás“ nou, ce se lati ca fulgeru prin tíera. Statuiu incrementu, candu-lu audii de primadata, pentru ca tonu de tonu, tactu de tactu nu e alt'a, decatu minunatulu nostru canteu „Draga baétiéle.“ Dara dupa cate arii poporale romanesci s'brnaie astadi pintenii magiari in „csárdás“?! Inceputu dela vechiulu „Dis'a mandr'a catra mine“, pana la celu mai nou canteu alu nostru, cu tote patimu cá Moldoveanulu cu luleau'a, care o afase la ungureanu sub

este prea de ajuns pentru unu cuibuletiu cá Blasiulu, si cá nu va avea nimeni trebuința inca si de ajutoriulu unoru diarie dela Bucuresti, sau daca se simte lips'a de a spioná si pe acolo pe „catholicii“ din Blasiu, apoi acólea este Vándori cu diariulu seu magiaru „Bucuresti Hiradó“.

Ide'a dacoromanismului in sensu de opresiune contra romanilor este idea originale magiara, substituita ideei de russolatia, cu care torturá pe romani pana in 1847, calcandu si casele popilor romanesci si scocioréndu prin ladile lor dupa portretulu imperatului Nicolae. Daco-romanismulu fu pusu in circulatiune numai la 1848, dupa aceea in cei 10 ani ai absolutismului ide'a fu nutrita de emigranti cu Kossuth in frunte, modificata mai tardiu totu de ei in Confederatiune danubiana. Aceia apoi atátu mai zugravira diavoli pe pareti, pana candu ei venira in realitate, cá se spariie pe onorabili conservatori din Bucuresti, ai caroru parinti in Martiu 1849 rogasera pe generalii russesci Duhamel cá commissariu plenipotente si pe Lãders cá comandante supremu, cá se arunce in prinsori 84 romani literati transilvani si banatieni, sub cuventu cá sunt esiti din scólele Blasiului si anume din scól'a lui Cipariu, Barnuti, Baritiu, prin urmare catholici, dacoromanisti, comunisti, socialisti, constitutionalisti, libertoni, missionari papisti, emissari republicani, golani, mocani, tãtueni si alte multime de titule, pe care nu le mai tinemu a minte; scimu numai atáta, cá betranulu doctoru grecu Arsache, omu cu védia mare la muscali, le facuse judecat'a la unii, cá se'i ardia cu paie de mazare; altii éra si era de parere, cá se'i espedie pre toti la Siberi'a: Eróre mare s'a comisu totu in acelu anu, cá dupace au venitu muscalii din nou in Ardealu, n'au ridicatu Blasiulu intregu, cá se'lu duca in Siberi'a, precum au dusu in anii acesti din urma vreo 400 (patru sute) de preoti poloni rom.-catholici si ruteni greco-catholici; cá-ci in acestu casu Blasiulu nu ar mai fi de stachie, de momáia, ciuha, matahala sparietória pentru onorabili domni dela „Timpulu“, éra ministeriulu ungurescu nu ar fi fostu silitu in anulu 1876 se ia mesuri cu totul esceptionali contra aceluasi Blasiu, oprindu ori-ce conveniri de studenti, orice petreceri, adunari, baluri, maiiale etc. sub pedépsa de a inchide tóte institutiele de cultura din acelu orasiu.

Minunatu se scrie in dilele nóstre istori'a natiunei romanesci in capital'a Romaniei! In cátu pentru frie'a mare a „Timpului“ de a nu i se compromitte patri'a prin luminiu din Austro-Ungari'a, ar fi fórté bine, cá in locu de a le dice rumini, se adópte pentru ei nomenclatur'a recomandata in dilele lui Cusa-Voda, de unu ilustru Bei-Zadea (fitu de Domnu), adeca: „Crestini orthodoxi“ din tiér'a vecina, éra celoru greco-catholici se le dica puru si simplu catholici, ori uniti, cá se nu mai vateme

numele de pipa. Ar crede cineva ca celu pucinu imnulu nostru nationalu „Descéptate Romane“ a scapatu de sórtea acésta? Si totusi nu e asia. Jidanulu Rubinstein a publicatu mai deunadi unu fasciculu din compositiunile sale in care ce un'a din cele mai de frunte aflamu pe „Descéptate Romane“ intortocata „in stilu classicu“, de te rupe la ánima candu-lu audi!

E tempulu supremu dara se ne desceptamu si in privinti'a acésta — se ne aparamú proprietatea nóstra de furi si de lotrii. Nu dóra ca nu amu voi se damu si celoru seraci din prisosulu nostru; nici ca dorimu se eschidemu omenimea dela indulcirea prin productele muselor nóstre — le damu bucurosu, pentru-ca:

„Latin'a ginta are parte
De-ale pamentului comori
Si multu voiosu ea le inparte
Cu celelalte a ei sorori,“ —

dara ceea ce damu, se damu cá alu nostru, se'i rezervam si sustienemu originea romana, pentru ca cantecele, jocurile si datinele unei natiuni sunt de aceea si inportantia pentru sustienerea individualitatii nationali, cá si limb'a nationale. Se nu suferimu cá smulgénduni-se penele cele mai frumoase se se faléscá tocmai aceia cu ele, cari numinndu-se pe sine de fiii ceriului, ne urescu, ne batjocurescu si ne denéga tóte facultatile egregie.

(Va urmá.)

Si totu te voiu iubi.

Ori unde 'ntorecu a mea privire
S'au gandu'mi invertescu,
Totu dulcea ta inchipuire
Ori unde intalnescu!

S'asi vrea se fugu, se fugu departe
Departu d'acestu locu,
Se sciu c'o lume me desparte
D'alu ochiloru tei focu!

Daru nu fugu, nu.. cá-ci sciu prea bine,
C'ori unde a'siu ratici,
Me voiu gandi mereu la tine
Si totu te voiu iubi.

„Resboiulu.“

J. N. J.

delicatulul audi alu patroniloru Romaniei cu afurisitulu nume de ruminu, si atunci ddni conservatori nu voru mai fi in periculu de a cadé in disgrati'a Vienei si a B.-Pestei.

Ce contraste! Pre candu domniloru dela „Timpulu“ le este frica mare se nu fia compromissa si chiaru periclitata patri'a lor prin natiunea romanésca din Austro-Ungari'a, unulu din mitropolitii acelei parti de natiune mergéndu in Delegatiunea dela B.-Pesta, face ministrului Andrassy doue interpellatiuni, una in cestiunea Arab-Tabiei, alt'a si mai inportanta: daca este adeveratu, cá Austro-Ungari'a si Russi'a s'au invoitu pe sub mana, cá se inpartia intre sinesi principatulu Romaniei. Se ne numiti unu singuru romanu din acésta parte, care se fia tremuratu la citirea ori audirea acelor interpellatiuni.

La falsificarea istoriei vomu reveni cu ocaziunea analizei unui articulu de aprópe 10 colóne, publicatu in „Delfinulu“ dela Galati din 25 Februaru st. v. contra romanilor de dincóce de Carpati si in laud'a unguiloru asia, in cátu dupa noi nici-unu honorariu de diece mii de Napoleond'ori nu ar fi prea multu pentru unu capu-de opera cá acela; de aceea si merita a se trage asupra lui atentiunea, mai alesu a ddloru ministrii dela B.-Pestá.

(Va urmá.)

Discursulu Escel. Sale archiepiscopului mitropolitu Mironu Romanulu pronuntiatu in siedinti'a delegatiunei ung. din 14 Martiu, 1879.

„Onor. delegatiune regnicolara! Eu am aprobatu totudéuna dela inceputu, aprobu si astadi ide'a, mai tardiu fapt'a complinita a ocuparei provinciiloru Bosniei si Hertiegovinei. Eu n'am facutu acésta óresicum in interesulu monarchiei de a'si largi teritoriulu, am facut'o inse in totu casulu pentru aceea, cá prin acea ocupatiune monarchi'a nóstra se póta luá positiune, care se corespundia intereselor sale in fati'a evenimentelor din Orientu si a formatiunei de staturi care inca totu se mai afla in cursulu lor, si mai virtosu, pentru cá se fia in stare a inchide calea cunoscutelor tendentie panslavistice ale Russiei, care pentru noi nu potu se fia decatu totudéuna perniciose.“

„Avendu acestea in vedere, eu si in sesiunea delegatiunei din anulu trecut am votatu spesele cerute la ocuparea numiteloru provincii, cá pe unele absolutu necesarie in interesulu monarchiei nóstre, de-si am cunoscutu situatiunea nóstra finantiara strimtorata; sunt gat'a se votedi si pe celelalte, cu atátu mai multu, ca tendenti'a activitatii gubernului nostru comunu si in specialu, politic'a ministrului de esterne, o vediu intru tóte corespundietóre intereselor monarchiei nóstre.“

„In acésta privintia me odihnesce mai alesu una din declaratiunile onor. d. ministru de esterne facute in decursulu siedintieloru anterioare. Mi pare reu ca diariulu de atunci nu'mi sta la dispositiune, pentru cá se pociu citá chiaru cuventele d-sale; eu inse acea declaratiune a d-sale am intieles'o asia: ca onor. d. ministru de esterne va observá cu strictetie tractatulu de Berlinu, cá unic'a garantia a pazei europene in tóte punctele sale, ca dorese cá si altii se le observe si ea va face se fia observate.“

„Cu tóte acestea sunt silitu a aduce in legatura cu acea declaratiune unele simptome noue, care dupa cate se publica prin diarie, destépta prepusulu, ca Russi'a ar voi a se subtrage nu numai dela unele indatoriri impuse ei prin tractatulu de Berlinu, ci cumca ar fi si fi in calitatea sa de potere mare, care in tempulu de fatia dominédia preste afacerile din Orientu, decisa a se opune legitime influentie a celorlalte poteri mari.“

„Nu este necesariu, dar' nici se astepte nimeni dela mine, cá cu deosebire in positiunea in care me aflú, se numeru in detaliu tóte acele actiuni ce se apropie de violentia, dar' inca totu sunt invelite subt forma leala la aparentia, pe care gubernulu russescu si le-a luat de problema, pe care d-vóstra si asia le cunósceti, séu celu pucinu potu fi cunoscute dintr'o nota mai noua a ministrului de esterne din Angli'a si care probédia mai pre susu de ori ce indoiéla, ca in adeveru Russi'a ocupa in Orientu o astfelu de positiune, prin care echilibrulu europénu d'abea restabilitu este aprópe se fia turburatu in favorulu Russiei, si in casu de unu resultatu numai cevasi favorabilu, fara indoiéla ca 'ilu va si turburá.“

„Eu din cele actiuni voiu se amintescu astadata numai un'a, care dupa opiniunea mea pe noi ne interesédia mai de aprópe, si acésta este modulu cum tractédia Russi'a pe acelu statu, pe carele inpregiurarile ni'lu arata cá pe aliatulu celu mai

naturalu; éra acésta este Romani'a, séu cum le place multora a o mai numi si acuma, séu din obicei séu din alta cauza: Moldavo-Romania.“

„Eu aci premitu inainte de tóte, ca pe mine nu me indémna vreo simpatia de sange, cá se me ocupu chiar' aicea mai virtosu de Romani'a; cá din contra pociu se asigurú pe ori si cine, ca vorbescu scutitu in acésta privintia de ori ce sentimentalitate si preocupatiune, si inca mai adaogu, ca de si eu am opiniune buna si póte si justa despre gintea latina, eu cu tóte acestea nu dorese cá rass'a acésta, precum si ori care alta rassa se apuce pe deasupra altora, pentru ca eu cunoscú acele calamitati provocate prin preponderanti'a rasselor singurate preste altele, déca nu voru fi delaturate prin o prudentia basata pe principiile moralei.“

„Voiu se fiu scurtu, se nu abusediu in nici unu casu de patienti'a membriloru onor. delegatiuni, de aceea reflectedi numai, ca Russi'a inca nu apucase a'si terminá campani'a din urma in Orientu, candu indata dupa Turci'a au si inceputu in lini'a prima a face pe Romani'a cá se i simtia man'a de feru neccorabila si destructóre. Nu vreau se vorbescu aci mai pe largu despre ruperea Besarabiei de catra Romani'a, pentru ca acésta e sanctionata dejá prin tractatulu dela Berlinu; acela inse care urmuresce cu atentiune cestiunea Arab-Tabiei, inca neregulata pana acum, se póte convinge, ca Russi'a se încerca a smulge dela Romani'a cu o mana ceea ce facuse a i se dá cu cealalta.“

„Despre acésta inse cá despre unu lucru destulu de cunoscutu éra nu voiescu a vorbi mai pe largu, ci me marginescu numai la atata, se'mi esprimu convictiunea mea: ca preste totu ori ce agresiune îndreptata asupra positiunei si teritoriului Romaniei actuale, mediatu este inse îndreptata asupra patriei nóstre, pentru ca Romani'a este acelu statu, carele intre altele mai are inca si chiamarea, cá intre noi si intre Russi'a fatia cu noi streina din tóte punctele de vedere, se forme die unu zidu tare despartitoriu si aperatoriu; prin urmare noue nu ne este permisú nici se debilitamu acestu statu nou, independente, nici se suferimu a fi debilitatu, déca nu voimu se perdemu din vedere propriile nóstre interese.“

„Atunci candu prin votarea budgetului afaceriloru comune amu pusú pe ministeriulu de esterne in positiune cá se ne póta apará interesele nóstre cu energia in afara, ér' spre acestu scopu 'iahu pusú la dispositiune si sume extraordinarie, credu ca aci in delegatiune este locul cá se accentuamú mai multu acele interese speciale, pentru care precum credu eu, avemú dreptulu se asteptamú dela ministru de esterne, cá anume apararea in contra intinderei neinfrenate a Russiei, pentru care s'au ocupatu Bosni'a si Hertiegovin'a, se-o intindia cu tóta energi'a si pe acelu terenu pe care póte se ajute Romaniei multu asuprite, pe bas'a tractatului dela Berlinu si inca asia, in catu abstractiune facéndu de alte interese ale nóstre, prin acésta se obligamú pe Romani'a la recunoscintia perpetua catra noi.“ (Aprobari!)

„De si amu incredere mare in conducerea politicei nóstre esterne, totusi pentru mine si póte ca inca si pentru altii ar fi de mare pretiu o declaratiune a onor. d. ministru de esterne, care ar fi in stare a rasipi ingrijirile acelora, cari luandu-se usioru dupa inpartasirile pressei periodice, dau óresicare inportantia faimelor, cá si cum ministeriulu nostru de esterne, nu numai ar aprobá vederile si procederea Russiei in cestiunea Arab-Tabiei, dar' inca ar fi si gat'a a partecipá la niste planuri, dupa care Romani'a ar trebui se fia inpartita intre noi si Russi'a asia, in catu Russi'a se ajunge a fi vecin'a nóstra limitrofa la Carpatii orientali si la Dunare.“

„Ori-care se fia tienti'a ministeriului de esterne in acésta privintia, eu insistu pre langa convictiunea mea neclatita, ca resumandune tóte interesele nóstre in politic'a esterna, nu potemu avea astadi alta parola decatu, a ne apará in totu modulu de aceea potere, care si-a pusú de problema a nimici orice urme ale libertatii, si acésta este Russi'a.“ Grati aceriului, altu inamicu considerabilu totu nu avemú.“

„Dupa acestea primescu raportulu celoru patru subcommissiuni intr'unite, de basa a desbaterii speciale. (Aprobari.)

La acestu discursu ministrulu de esterne comitele Andrassy a respunsu inca in aceési siedinti'a urmatórele:

„Numai pe timpu fórté scurtu vinu a cere atentiunea onoratei delegatiuni. Escelenti'a Sa archiepiscopulu Mironu Romanulu mi-a adresatu, ni chiaru o interpellatiune formala, ci o intrebare, la

care a nu respunde ar fi pôte mai greu, decatu a respunde. A binevoitu a dice, ca in cestiunea Arab-Tab'ia gubernulu Austro-Ungariei, dupa sciri din diarie s'ar fi pusu in timpulu mai nou intr'o positiune analoga cu gubernulu Russiei. Acêsta cestiune, dupa cum binevoiti a sti, inca nu este decisa finalmente cu consensulu cabinetelor europene, asia dara nici nu me potu ocupá astadi cu detaiurile ei. N'am inse causa a negá, ca ori in ce chipu s'ar resólve mai tardiu acêsta cestiune, gubernulu Austro-Ungaru in urm'a schimbarilor de idei de pana acum nu ia venitu la cunoscentia astfelu de fapte, cari incatu privesce fondulu acelei cestiuni, ar poté schimbá in ori ce modu vederile gubernulu de pana acum.

„Ce privesce a dou'a intrebare: adevratu e, ca ar esistá planuri de inpartire a Romaniei intre noi si Russi'a. — Apoi la acêsta respundu in modulu celu mai positivu, ca n'am nici o cunoscentia despre astufelu de planuri, ca o astfelu de idea pana acum nu s'a formulatu de catra nimenea. Prin urmare nu este nimenea, cine ar fi recomandatú asia ceva, si nimenea care ar fi primitu asia ceva; deci avem de a face cu o scire diaristica, lipsita peste totu de ori ce basa.“

Reflecsiunea metropolitului Mironu Romanulu: Cu vorbirea mea tinuta pe la inceputulu siedintei de astadi, nu am avutu de cugetu a me adresá catra oficiulu nostru de esterne cu o interpelatiune formala, la carea dupa usulu parlamentariu trebue se se dea respunsu. Dar' chiaru pentru ca nu am avutu acea intentiune si totusi Escelenti'a Sa dlu ministru de esterne a grabitu cu darea clarificarilor, cari — o marturisescu — eu le am doritu, am numai se 'mi esprimu cea mai sincera multiamita pentru acêsta officiositate placuta a Escelentiei Sale, si inca cu atatu mai virtosu: pentruca declararea audita la a dou'a intrebare atinsa de mine, me multiamesce pe deplinu si credu ca asemenea pôte multiami pre toti, cari póta interesu pentru cele din cestiune. De alta parte inse trebue se marturisescu: ca ce se tine de prim'a intrebare a mea, adeca de atitudinea regimulu nostru in cestiunea Arab-Tabiei, declaratiunea primita fu tinuta in termini generali asia, in catu eu din cele audite nu potu trage nici o conescentia pentru intentiunile regimulu nostru de esterne. Aadaogu inse cá de nou: ca eu am deplina incredere in conducerea trebiloru nóstre esterne, si ca singura acêsta incredere me face se fiu liniscitu si cu privire la prim'a intrebare.

Maiestatea Sa Imperatulu in Seghedin.

Despre petrecerea monarchulu la Seghedin diarele din capitala publicara cateva amenunte fórte caracteristice, care merita se fia bine cunoscute, pentru ca din ele se pôte vedea, catu este de greu unui monarchu se afle adevratu, candu este incongiuratu de consiliari si curtesani a la Potemkin alu imperatesei Catarin'a din Russi'a.

Dupa ce monarchulu respunde la cuventarea de bineventare, pe care i-o a tienutu primariulu cetatii inundate, preotulu din Seghedin, prepositulu Kreminger esclama: „Noi ne aflamu aicea cá si intr'o caldare, in midiloculu unei caldari compusa din parapetele nóstre, ale regularei Tizei si ale drumurilor de feru. Suntemu victimele intereselor private!“ Primariulu Pálffy respunde la acestea: „Eram aprópe de a fi scapati, candu eata ca veni furtun'a si ne nimici tóte ostenele! Miseri'a este inesprimabila!“ — Maiestatea Sa dise: „Aveti numai incredere, ajutoriulu vine din tóte partile, din tíera si din streinetate.“ „Maiestate! — observa prefectulu Dani — veti vedea catu este de mare.“ — „Da, respunde Maiestatea Sa, o voi vedea si cu deosebire pe bolnavi si pe refugiatu. Se afla ei inca in scol'a reala si in hospitalu?“

Comisariulu gubernialu Lukács se presenta si dá informatiuni. La intrebarea monarchulu ca la ce numeru se urca cei morti, Lukács respunde ca: doue-dieci si patru. Atunci Kreminger ilu intrerupe strigandu cu voce tare: „Voru fi celu pucinu vre-o patru-dieci, eu insu'mi (batendu'si pieptulu) am ingropatu pe atatia in Seghedinulu-nou si in Szöreg.“ Lukács se grabesce a adaoge: „Numerulu politianu alu celoru inecati este 24, ér' 27 au muritu de o mórte firésca.“ Kállay dice: „Numai dupa ce se va fi strecuratu ap'a, se va potea sci, cati morti sunt, voru fi celu pucinu o miie.“ Cei din apropiere ilu intrerupsersa asia, ca monarchulu nu potú audi observarea din urma. Intrebatu fiindu Lukács de monarchu respunde: „Cei cari se aflau in peri-

colu de viatia sunt scapati toti, acuma se lucra la scaparea bunurilor.“ Dupa aceea imperatulu in treba: „Scade ap'a?“ I se respunde ca fórte neinsemnata si Kállay mai observa: „Din 6000 de case mai stau inca numai 350 si din acestea jumetate sunt periclitare.“ — „Teribilu, teribilu! — esclama monarchulu; cu asia vehementia veni dar' ap'a?“ Multi respunsera: Nici-odata n'a fostu o astfelu de pedépsa dumnedieésca precum fu acêsta! Prefectulu Dani esclama apoi cu entusiasmu, cu ochii indreptati spre ceriu: „Multi dicu ca Seghedinulu a fostu. Eu inse dicu, ca pre langa gratiós'a ingrijire a Maiestatii Vóstre Seghedinulu va fi!“ — Da — esclama monarchulu cu caldura, elu va fi si inca mai frumosu de catu cum a fostu! Aceste cuvinte au fostu coperite de eljenuri frenetice.

La plecarea primariulu multiami monarchulu pentru grati'a aratata si ilu roga se nu uite de Seghedin. „La nici o intemplanare — respunde imperatulu, dar' eu speru ca cetatea se va renasce mai frumoasa decatu cum a fostu!“

La aceste petrecute „Pesti Naplo“ in Nr. 68 din 18 I. c. face urmatórele observari judicióse:

„Catu este de greu pentru regele se afle adevratu, acêsta o am potutu vedea si acuma la Seghedin. Cei ce ilu incongiura, curtea, ministrii, comisarii guberniali ilu inpresurara asia, ca barbati din poporu n'au potutu strabate pana la elu si ca curagiosulu vorbitoriu a trebuitu se strige, pentru cá vocea lui se ajunga la audiulu regelui care venise cá se se informede. Falsificarea oficiós'a, care n'are curagiulu se spuna regelui adevratu neplacutu, nu s'au potutu blamá intr'unu modu mai eclatantu decatu prin aceea, ca au luatú in socotela numai pe cei introdusi pe lista si acolo stá si preotulu, care singuru elu a ingropatu indouitu asia de multi. Dar' scus'a este parata: „aceia au muritu de o mórte firésca,“ cu alte cuvinte, ei au degeratu, au muritu de fóme, au fostu ucisi. Si atunci, candu Edmund Kállay observa, ca numerulu mortiloru numai atuncea se va sci, candu valurile se voru retrage si derimeturile voru fi inlaturate, atunci spaim'a curtesaniloru i taiá graiulu. Asia dara nu numai in Afganistan lipsesce curagiulu de a comunicá domnitoriulu sciri rele, cisila noi aceia, alu caroru interesu principalu si a caroru aspiratiune este de a falsificá si a minti, se punu intre rege si intre poporu!“

Protestulu renegatiloru din Maramurasii

despre care se vediura doue corespondentie in Nr. 18 alu „Observatoriulu“, nu l'a potutu apuca nici-unu romanu in copia exacta; acum inse'lu vedemu publicatu dupa originalu in diarele magiare. Cu acea ocaziune „Pesti Naplo“ lauda fórte multu pe comitele supremu Lonyay (unulu din membrii familiei calvinesci Lonyay), cá prin vice-comitele Mihalea (care nu'si néga originea sa, ci se dá de romanu) a fostu in stare se induplece inca si pre cei mai multi preoti, cá se subscria acea petitiune cátra monarchulu, in care nu avura frica de D-dieu si rusine de ómeni a desaprobá fapt'a mitropolitiloru si a episcopiloru de nationalitate romanésca, intre cari este si episcopulu loru diecesanu si compatriotulu loru episcopulu diecesanu Victoru dela Lugosiu. Asia dara din lips'a de disciplina si reverentia a preotiloru dintr'unu singuru comitatu, se face capitalu in favórea desnacionalisarei si a magiarisarei, cá si cum natiunea intréga din monarchia si din tóta Romania ar fi cadiutu in genunchi si s'ar fi inchinatu academiei unguresci, ministrului Trefort, lui Aladar Molnár etc. etc. Lucrulu inse stá cu totul altumentrea. Scriitorii geografii si statistici magiari arata de regula cu 1/3 mai multi magiari decatu sunt pe acêsta lume; dara totu ei sunt siliti a recunósce si a constató celu pucinu urmatórele cifre: In Ungaria si Transilvania elementulu magiaru se afla in maioritate absoluta in 29 de comitate (districte); celu germanu in 6; celu romanescu in 20 de comitate; slavacii in 9; serbii in 1; rutenii in 3; éra in alte 12 comitate si scaune (ardelene) nici-una din nationalitati nu are maioritate absoluta, ci numai relativa, buna-óra cá in alu Brasiovulu.*) Asia dara din 20 de comitate locuite de maioritati romanesci s'au aflatu numai in unulu preoti romanesci nedisciplinati, carii s'au sculatú in contra episcopulu loru. Alte exemple de rebeliune contra sangelui propriu nu mai avem. Se spune ce e dreptu, cá presiunea fusese asia de mare, in catu cutediara a invita chiaru si pre unulu din fratii episcopulu, cá subscriindu se desapróbe fapt'a frate-séu, dara functionariulu respectivu isi luá respunsulu ce meritase. Dara pe preotu nu'lu escusa nici-o presiune, in nici-o inpregiurare si cu atátu mai pucinu in cea de facia. Intrebarea este nu numai, cá mai tinu preotii romanesci la sangele, la natiunea loru, ci si daca anume preotii greco-catholici mai tinu la primatulu papei, la jurisdictiunea scaunulu Romei. Apoi a celu scaunu alu Romei v'a decretatu si sanctionatu biseric'a de biseric'a nationale romanésca, prin urmare si scol'a fiic'a bisericiei,

*) Vedi Geografi'a generale a lui Ballagi Károly si alui Királyi Pál, a. 1878.

sub pedépsa de anathema. Daca nu ati invetiatu nici atata in multimea de seminariuri, apoi ce ati invetiatu?

Situatiunea sociala a Europei.

Nu exista in tóta lumea civilizata unu alu douilea statu constitutionalu, alu carui calendariu parlamentaru se fia asia de copiosu si de variatu, precum este acela alu monarchiei austro-ungare. Diete provinciale, parlamentu in Vien'a, dieta in B.-Pesta si delegatiuni, candu in Vien'a candu in B.-Pest'a, isi urmédia unei altei'a, se intrerupu una pe alta si érai coincidéia cá intr'unu caleidoscopu bizaru si ametitoru. Ca unu astfelu de aparatu parlamentaru este nepracticu si ca elu costa sume enorme, fara cá activitatea lui se corespundia justeloru pretensiuni si asteptari ale popóloru monarchiei, acêsta este o convingere generala, care mai curendu séu mai tardiu va trebui se strabata si in acele regiuni inalte, dela cari depinde acêsta stare anormala si cari póta intrég'a responsabilitate pentru consecintiele fatale ale acestei stari de lucruri fara sémanu in tóta lumea. Popórale monarchiei s'au saturatu pana la ingretiosiare de a mai reclamá, si ele cadu din ce in ce mai adencu intr'o stare de indiferentia, letargia si fatalismu. Ca o astfelu de stare este unu morbu gravu si periculosu, n'are necesitate de a fi demonstratu, pentru aceia cari s'au ocupatu cátu de cátu cu psihologi'a popóloru, aceia sciu, ca unu astfelu de morbu letargicu trecédu din crisa in crisa, ajunge in fine acolo unde au ajunsu astadi miliónele de socialisti, cari mai bine risca totu, decatu se mai duca o viatia nedémna si degradatóre pentru o fiintia omenésca. Arbitrariulu si despotismulu constitutionalu isi serbédia in mare parte a Europei orgiele si saturnaliele sale, cá pe tempulu despotiloru antici. Ne tememu ca maine, poimane se nu se schimbe joculu pe contulu celoru ce astadi se credu atotu-poternici.

Cu cátu se iau mesuri mai aspre si mai draconice in contra socialistiloru si a nihilistiloru, cu atátu poterea loru de resistentia si curagiulu loru cresce si se maresce, cu atátu se inmultiesce numerulu adeptiloru loru, cari se recrutédia din tóte clasele societatii fara deosebire de nationalitate si fara deosebire chiaru de seksu, precum vedemu in Russi'a, unde nihilismulu isi are luptatorii si aparatorii sei pana chiaru si in nemidiulocit'a apropiere a imperatulu si unde se afla chiaru si principese si alte femei de inalta positiune, care isi punu persóna si averile loru la dispositiunea „tribunalulu invidibilu“ dela care poporulu rusescu isi astépta emanciparea si mantuirea sa.

Dar' nu numai in Russi'a si in Prusso-Germania se afla socialisti si nihilisti, ci potemu dice, ca in tóte statele Europei se afla malcontenti, cari nu sunt multiumiti cu starea loru actuala si cari sunt gat'a a face cauza comuna cu „lig'a internationala“, care de si este numai a opt'a potere mare, totusi face se tremure pe celelalte siése poteri mari, cu tóte ca dispunu de milióne de baionete. A siéptea potere care este press'a periodica, este inpartita intre cele doue tabere ce se combatu.

Ca guvernele statelor bolnave de morbulu socialismulu si alu nihilismulu se légana in ilusiuni vane si iau mesurile cele mai pucinu nimerite pentru vindecarea reului, acêsta o vediuramu in Prusso-Germania si in Russi'a. Déca prin astfelu de mesuri catastrofa va fi delaturata, séu ca din contra, tocmai provocata si accelerata, acêsta ne-o va arató viitoriulu celu mai apropiatu.

Romania.

Câteva pericope din discursulu ministrului presedinte Joanu Brateanu, tinutu in camera asupra evreiloru.

Dupa ce ministrulu oratoru constata, cá acêsta cestiune trebue se o consideramu cá cea mai mare, cá cea mai grea ce s'a inpusu vreodata a fi deslegata de Romania'a, continua dicédu:

... S'a inpusu nu numai de tractatulu de Berlinu, ci prin ea insasi, prin forti'a lucrurilor; cá-ci nu de astadi e la ordinea dilei in Romania'a, nu de astadi suferere Romania'a din caus'a ei, nu de astadi ómenii cu judecata si cu prevedere se ingrijescu de acêsta cestiune sociale, economica, nationala, internationala si de moravuri; accentuediu acestu din urma cuventu, cá-ci o natiune care e atinsa in moravurile sale, este o natiune fórte amenintiata. (Aplause). O asemenea problema nu se taia, d-loru, cu sabi'a lui Alesandru cá nodulu gordianu, nici cu sabi'a lui Voda-Cuza, care a taiatu astfelu cestiunea inproprietariu tieraniloru. Acêsta cestiune era o bagatela pe langa cestiunea israelita; ea era cá o asociatiune ce'si facuse timpulu si care trebue se se dissólve; trecea dela romani totu la romani. Pe candu cestiunea israelita, chiaru déca Cuza ar trai si ar avea in mana sabi'a lui Mahomedu, totu n'aru putea-o taiá, de si amu vediutu unii ómeni ce paru a fi inspirati de simtimentulu de conservatiune nationala si cari totusi credu cá aru potea-o resolvá fórte usiurelu.

Europ'a póte ére se exige dela noi, cá dintr'o trasatura de condeiu se resolvamu acêsta cestiune?

Dar' câte secole n'au trebuitu Europei cá s'o resolve ea ensasi? Si candu a resolvat'o? Dupa ani de progrese si numai dupa ce mai tóte Statele, trecédu prin focu si prin sabia, se scapasera de mare parte de Ebrei. Nu ve mirati dér ca, atunci candu a venitu unu plenipotentiaru in Congresu si a propusu o solutiune, Congresulu a respinsu-o si a pusu unu articolu, in care este numai unu principiu, éru nici decum o solutiune. Mai antaiu membrii Congresulu sciau gravitatea cestiunei si aveau credentia ca natiunea romana intréga, déca Congresulu ar fi datu in cunoscentia de cauza o solutiune cestiunii prin tractatu, ar fi respinsu tractatulu din caus'a acelu articolu.

Noi amu fostu ante-gard'a Europei dela alu 13-lea socolu pana mai de una-di; noi amu fostu bulevardulu Europei contra tururor invasiunilor asiatiche de atunci. Statele europene au potutu se se desvólte in acelu timp, cã-cu erau alii care se sacrificau spre ale adaposti Din acêsta cauza — afara de remasitiile strabune ale civilisatiunii romane — abia de ieri amu intratu si noi pe calea civilisatiunii moderne.

Ce s'a intemplat in sa? Séu prin fortia, séu prin desvoltarea firésca a societatiilor din Occidente, Ebreii au fostu respinsi spre Romani'a, si astadi noi, — dupa cum ati constatatu-o toti, — o tiéra cu cinci milióne de locuitori, avemu intre noi patru séu cinci sute mii de Israeliti.*

Credeti óre, d-loru, cã Europ'a nu va intielege, nu a intielesu chiaru, cu tóte uneltirile unora, ca ar fi a ne sinucide, déca amu dá astadi inpamentenirea la toti Israeliti in massa, asia cum pare cã le e frica, cãti-va, cã unii romani aru fi dispusi se o faca? Acêsta este o supositiune monstruósa, inadmissibile, care nu póte fi radicata aci decâtu cã o arma de partida. (Aplause.)

Europ'a in sa nu póte se ne inpuna acêsta. Déca in parlamentele dela Parisu, Vien'a, Berlinu, Londr'a si Rom'a, potu fi deputati Israeliti, acêsta nu constituie vre unu periculu pentru societatile acelea; din contra, este in avantajulu lor, cã-cu acei luminati Israeliti 'si punu tóta inteligenti'a lor, tóta activitatea lor in serviciulu aceluor tieri.

Totu asia ar fi óre in Romani'a, — in Romani'a, unde acêsta emigratiune este numai de cãti-va ani, unde toti acesti ómeni sunt cea mai mare parte straini, si straini care nu au navalitu aici fiindu ca erau industriasi ori capitalisti in tierile lor, dar' numai pentru ca nu avéu nici unu capetaiu in celelalte tieri si nu avéu se'si gasésca locu capulu? (Aplause.)

In Romani'a nu avemu pana acum nici chiaru unu statu maiuru care se se póta dice compusu de Israeliti romani. In Austri'a, in Engliter'a, in Franci'a, in Germani'a mai cu séma, sunt Israeliti poeti, sunt musicanti mari, sunt filosofi, sunt literati, de celu d'antaiu ordinu, sunt in fine celebrati in tóte ramurile. Dar' la noi avemu óre macaru unu singuru poetu, unu singuru industriasiu mare, unu singuru filosofu, unu singuru omu de sciintia Israelitu? A fostu unulu singuru, repaostatulu Barasch, si pe acesta Romani'a l'a inbratosiatu cã pe unulu din cei mai iubiti fi ai sei. (Aplause.) Si acesta, candu a muritu, nu a lasatu pe Israeliti epitropi, ci a lasatu pe Romani (aplause.)

Asia fiindu, d-loru, cum ati potea crede, cã Europ'a ar veni a ne inpune se deschidemu deodata portile tierii si se damu drepturi in massa la toti acesti Israeliti?

Dupa a. 1868 (candu amu caditu dela ministeriu tocma din caus'a jidoviloru), candu tóta Europ'a erã in contra nóstra, n'amu intalnit pe nici unulu din cavalerii ce sunt astadi acusatarii nostri, care se lupte in contra aliantiei israelite; n'amu gasitu combatendu, prin presa séu in ori-ce altu modu, pe nici unulu din acei cavaleri, cari astadi incaleca pe calu si se rapedu spre a prapadi pe Evrei. Pe candu d-loru siedeau la o parte, noi luptãmu. . . (aplause.)

La Berlin dupa cum v'amu spusu, amu veditu pe presedintele aliantiei israelite si 'i amu disu: nu puneti cestiunea in Congresu, fiindu-ca ne umiliti, atunci natiunea va fi cu mai mare ceventu in contra coreligionariloru d-vóstra; demnitatea nationala se va simti atinsa.

Apoi dupa ce cestiunea a fostu introdusa in Congresu si s'a otaritu partea ce ne privesce, amu intalnit din nou pe acelu d. presedinte, insocitu si de I. Cohen, directorele aliantiei israelite. D-loru vorbeau cu unu compatriotu alu meu si au voitu se me faca se intru si eu in conversatiune. Dar' le-amu disu: „de óre-ce ati voitu cã cestiunea se se tractedie afara din tiéra, nu mai e nimic intre noi“ si m'amu departatu (aplause).

Se nu vina astadi nimeni se 'mi deslege mai multu limb'a . . .

D. G. Vernescu. Tocma acêsta voimu, se deslegati limb'a.

*) Noi repetimu si la loculu acesta, ceea ce amu observatu si la alte ocaziuni in a. tr., cã acêsta cifra mare a evreiloru in Romani'a nu este adeverita prin nici unu recensementu regulatu, si cã ea este fórté exagerata; adaugemu in sa, cã daca in Romani'a s'aru aflã numai 100 de mii de israeliti, chiaru si numai atãtia aru fi prea multi pentru acea tiéra. Red. Obs.

D. I. C. Brateanu, presedintele consiliului. D-tea ai voi se'mi deslegi limb'a, pentru cã se provoci zizanie (aplause).

S'a mai disu ca eu amu datu promissiuni comitelui Andrassy, ca amu luat u chiaru angagiamentu in cestiunea Israelitoru.

Cine cunósce pe comitele Andrassy, nu póte se créda ca d-sea a potutu spune cuiva acestu lucru. Chiaru adversarii sei marturisescu, cã este celu mai perfectu cavaleru intre diplomatii Europei. Comitele Andrassy nu póte se afirme ceea ce nu a fostu. N'amu vorbitu cu d-sea nici odata in cestiunea israelita astfelu, incatu se iau celu mai micu angagiamentu. Din contra, comitele Andrassy 'mi dicea intr'o di ca, déca unele poteri nu tñu séma de greutatile cestiunei israelite la noi, d-sea, care cã vecinu alu nostru, cunósce inprejurarile mai bine, intielege si aprecieza aceste greutati. N'amu avutu dar' nevoia se iau nici unu angagiamentu, fiindu-ca comitele Andrassy era unitu cu mine in privinti'a greutatiiloru ce le infatisiedia cestiunea.

Vedeti, d-loru, aceste le afirmu dela tribuna; prin urmare, poteti fi siguri ca eu nu'mi asi permite se dau o desmintire de aci marelui cancelarulu imperiului austro-maghiaru.

Repetu, d-loru, ceea ce ve spuneamu de la inceputu cã, déca amu luat u cuventulu, a fostu mai multu pentru ca onr. d. Vernescu m'a somatu, cã ministru constitutionalu, se viu se'i dau asicurarari in privinti'a solutiunii ce se va dá acêstei cestiuni. Intielegu acêsta din partea onor. d. Vernescu, care fiindu nou pe terémulu luptei de apere a intereselor nationale, are nevoia de asicurarea, ca vomu fi totud'aun'a alaturi cu acei care, prin instutiuni si prin legi, voru cautã se iea mesurile cele mai serióse spre a pune interesele nóstre, economice, sociale, nationale si politice, la adapostu de orice periculu (aplause).

Dar' acum onor. d. Vernescu se ne respunda déca, dupa aceste declaratiuni categorice, se unesce si d-sea cu motiunea maioritatiei. Déca ne unimu cu totii, atunci potemu privi viitoriulu cu incedere. „Romanulu“

Sciri diverse.

— (O medalia de bravura pentru ore-gina.) In dilele trecute a sositu la Rom'a o deputatiune de dame din Milanu compusa din marchis'a Scaccadorozzi, Calvi-Bellinaghi si Bava Baccaria, cu scopu de a predã reginei Margherita o medalia comemorativa din partea dameloru din Milanu, in semnu de recunoscintia pentru bravur'a si energi'a ce a aratata cu ocaziunea atentatului comis u asupra sociului ei, regele Umberto.

— (Inaugurarea fabricei romane de chibrituri [lemnusie] dela Filaretu) s'a serbatu in diu'a de 25 Febr. st. v. in fati'a M. S. Domnitorului, a domniloru ministri, a unui numerosu publicu si persóne din elit'a societatii Capitalei. Noi dorimu succesulu celu mai stralucitu acêstei ramure de industria nationala, care s'au inauguratu sub auspicele cele mai fericite, precum sunt: eftinatatea materialulu brutu, adeca a lemnului si unu consumu destulu de bine asigurat u in tiéra insusi a fabricatului, de care astadi nu mai potemu fi lipsiti nici chiaru pentru cateva óre.

— (O anecdota despre betranulu Rothschild.) Cu ocaziunea unei serate parlamentarie date de catra principele-cancelariu venindu vorb'a despre politic'a vamala a principelui Bismark acesta intre altele dise, cã isi aduce aminte despre urmatórea intemulare: Unu amicu de afaceri veni odata la Rothschild si ilu intrebã: „Ce parere ai despre ferulu din Svedi'a?“ Rothschild surprinsu fórté prin acêsta intrebare, se adresa catra unu comtoaristu alu seu cu intrebarea: „Meyer ce parere amu eu despre ferulu din Svedi'a?“

— (Celebr'a cantarétia Siarlota Patti) va dá aici in Sibiu pe la inceputulu lunei viitóre doue concerte.

— (Directorulu unui gimnasiu) din Tarnow cu numele H. Sobieski a defraudatu din tacsele de

colegiu sum'a de 12.000 fl. Elu a fostu prinsu si datu pe man'a justitiei.

— (Inpamenteniri.) S'a acordatu esercitiulu drepturiloru politice in Romani'a d-loru: Traianu Dragoescu, romanu din Banatu; Antonu Andreiasiu Sieptelici, romanu din Basarabi'a russésca; Jeronimu Scurtu, Alexandru Silber si d-lui Nicolae Juca, romanu din Macedoni'a.

— (Imperatésa Russiei) va daru armatei bulgare unu stégu, care se va predã in Sofi'a prin soci'a principelui Dondukof in numele imperatesei.

— (Cãtu costa unu mare principe russescu de patru luni.) „Monitoriulu russescu“ publica decretulu subscrisu de imperatulu prin care se ficsedia cheltuelele anuale pentru marele principe Mihailu Alesandrovici, nascutu in 22 Novembre 1878, pãna candu va ajunge etatea de 7 ani. Pentru serviciulu princiaru sunt angajate 15 persóne cu o plata de 5975 ruble pe anu; din sum'a acêsta gubernant'a englesa primesce 1143 ruble, ajutórea acêsteia 715 ruble, mediculu 300 ruble si asia mai departe. Pentru menagiulu miculu mare principe si suit'a sa se preliminaru sum'a de 18.125 ruble pe anu. Precum vedemu din cifrele acêstea, cineva nu póte fi destulu de precautu in alegerea parintiloru sei.

— (Cardinalu nou.) Precum scriu diariile unguresci, cunoscutulu mitropolitu Haynald va fi denumitu de cardinalu in Aprilie viitoru.

— (Alfred Marcot) corespondentulu magiarofilu alu diariului parisianu „Temps“, a muritu la Pest'a in etate de 30 ani de o mórte repentina.

— (Ludovicu Napoleon,) fiulu imperatului Napoleon III a primitu permissiunea se participe la resbelulu englesiloru in contra zulusiloru. Principele va fi atasiatu cu rangulu de capitanu in stabulu generalulu lord Chelmsford.

Cursulu moneteloru in val. austr.

Vien'a, 20 Martiu

Galbinii imperat. de auru	fl.	5.54 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.33 „
Imperialu russescu	„	9.30 „
Moneta germana de 100 marce	„	57.60 „
Sovereigns englesi	„	12.— „
Lira turcsca	„	11.— „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	—.— „

Cursuri de Bucuresei in Lei noi (franci).

18 Martiu.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l.	100.7/8 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	103.— „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„	99.1/2 „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„	93.3/4 „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„	84.— „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	97.1/2 „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„	177.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	29.50 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	83.25 „

Banc'a generala de asigurare mutuala „Transilvani'a.“

A X-ea Adunare generala ordinara

va avea locu Dumineca in 30 Martiu 1879 c. n. la 3 óre dupa prandiu in cas'a propria (strad'a Cisnadiiei Nr. 5).

Obiecte:

1. Darea de séma despre afacerile anului 1878 si bilantiulu anualu.
2. Raportulu comitetulu de revisiune.
3. Intregirea consiliului administrativu.
4. Propuneri incurse.
5. Sortiri de obligatiuni ale fondulu de intemeiare.

Sibiu, in 1 Martiu 1879.

(63) 3—3 **Consiliulu administrativu.**

The'a

antiarthritica si antirheumatica alui

WILHELM

curatitóre de sange spre a se folosi in ori-care anotempu cã singurulu midilocu curatitoriu de sange cu rezultate sigure.

Cu concessiunea cancel. c. r. de curte datu prin decisiune Vien'a, 7. dec. 1866.	Probata definitivu. Efectu exell. Resultatulu eminentu.	Prin p. in. patenta a M. Sale c. r. assecurata contra falsificãrii. Vien'a, 28 martie 1871.
--	---	---

The'a acést'a curatia organismulu intregu, strabate partile intregulu corpu si folosindu-o cã beutura departéza dintr'insulu tóte materiile stricacióse, cate se voru si adunatu, cum nu face nici o medicina; si effectulu siguru este durabilu.

Vindecarea perfecta a arthritei, reumatismulu, bóla englezésca, si a altoru bóle invecitate incurabili, ale ranelor, cari purtoéza ne 'necatatu, ale bóloru genitáli si bubeloru, ale sgrabuntieloru pe trupu si in faciã, ale peteloru, bubeloru si-philitice.

The'a acést'a au produsu rezultate fórté favorabili mai alesu in infaturi de ficatu si de splina, cum si in greutãti hemoroidali, in doreri

de nervi, de muschi de incheiaturi, de udu, polutiuni, impotentie, scurgeri la femeii etc.

Suferintie cum sunt bólele scrofulóse, infatur'a ghinduriloru se vindeca iute si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurnatu, fiindu ca ea este unu midilocu domulu dissolvatoriu si promovatoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlu Franciscu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Wocheiner Feistritz (in Carniolia), 1 oct. 1872.

On. Dle! Mai am érasu trebuintia de vreo trei pachete din the'a dtale curatitóre de sange, pentru ca dupa-ce am comperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilocu excellentu „the'a antiarthritica si antirheumatica a lui Wilhelm curatitóre de sange“ m'am convinsu de ajunsu de minunatulu ei effectu. Te rogu se'mi tramiti the'a curatitóre de sange cu receperea plãtii prin posta. Cu totu respectulu

Ioanu Jerala, capelanu.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asi fi cunoscutu mai nainte poterea vindecatóre „a theei dtale antiarthritice, antirheumatice, curatitóre de sange“ asi fi scapatu de multu de o bóla vechia si asi fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea

sanetãtii mele. Pan' acum am trasu acestu midilocu nepretutit de la Praga din depotulu dtale, astadi me adresezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu s'mi tramite cu întórcerea postei 12 pachete pe langa receptiunea plãtii. Cu totu respectulu

Josef Dilz.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Gutenstein, 1 oct. 1872.

Se 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramisu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tóta stim'a

Florian Haselsteiner, Nr. 43 in Klosterthal.

Preste puçinu va urmã continuarea epistoleloru de recunoscintia, fiindu preste potiintia a le publicã dintr'odata pe tóte.

Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la comperare se binevoiesca a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparite pe din afora pe pachetu, pentru cã se nu fia insielatu prin falsificãri.

Adeverata thea antiarthritica, antirheumatica curatitóre a lui Wilhelm, se póte trage numai din prim'a fabricatiune internationala antiarthritica, antirheumatica curatitóre de sange in Neunkirchen langa Vien'a, séu din depozitele mele publicate prin diarie.

Unu pachetu, impartitu in 8 dose, preparatu conformu instructiunii date de medicu dimpreuna cu informatiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru timbru si pachetare separat u 10 cr.

Pentru comoditatea o. p. adeverat'a thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm se mai afla in:

Sabiu: la Frid. Thallmayer, comerciantu.

Abrud: F. Tones & Comp.

Bistritia: Fridric Kelp, Tergovits & Zintz, Dietrich & Fleischer.

Hlasiu: Carol Schieszl, apotecariu.

Orastia: Carol Recker, apotecariu.

Alba-Julia: Iuliu Fröhlich, apotecariu.

Clusiu: Ad. Valentin, apotecariu.

Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu.

Lechint'a: Friedr. Scheint, apotecariu.

Feldiór'a (langa Brasiovu): Friedr. Folberth, apotecariu.

Ilia, C. Hoffinger, apotecariu.

Osiorheiu: Max Bucher.

Sabesiu, I. C. Reinhard, apotecariu.

Baia mare: I. Horacek, apotecariu.

Aiudu: August Binder, apotecariu.

Miercuria: Chr. Fr. Schimmert, apotecariu.

Romanu (Moldova): Josef Dannffy, apotecariu.

Sedisiór'a: Josef B. Teutsch, comerciantu.

Reghinulu s.: S. & I. Leonhardt.

Huniadóra: Fried. Acker, apotecariu.

Rosia: Ludw. Moldovan, apotecariu.

Ocn'a (l. Sabiu): Joh. v. Cronberg, apotecariu.

(23) 33